

אשכול יוסף

מאוצרותיו של הרב יוסף חי סימן טוב שליט"א
מחבר סדרת הספרים "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים
וספרי "כרם יוסף" על הש"ס

מחברת וועד עבודת התורה

וְרֵאִיתֶם אֶת-הָאָרֶץ מֵהַהָרָא וְאֶת-הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֹזֵק הוּא הָרֶפָּה הַמְּעֹטָה הוּא אִם-רַב" (י"ז, י"ח) מה נפק"מ אם יושבי הארץ גיבורים או חלשים הלא המלחמה בלתי לה' לבדו והוא הבטיח ליתנה לישראל?

בעניניהם" (י"ז, ג). אבל יהושע וכלב, היו באמת צדיקים גמורים, אמרו ש"ס צלם מעליהם" (י"ז, ט), כיון שבעיניהם היו כפגרים מתים.

ועל כן ביאר שהיתה כוונת משה "החזק הוא הרפה", היינו איך שיתראו בפניהם, אם כחזקים או חלשים, ולא שיבדקו אם הם באמת חזקים או חלשים. וכן "הבמחנים אם במבצרים" שהחזק נערך נגד האדם הבא נגדו. דנגד אדם חלוש, אפילו חומה קלה דומה כמבצר משגב של מלך. אבל לגיבור, כמו יהודה, אשר בצעקתו נפלו כל חומות מצרים (צ"ד י"ג, ז), כל המבצרים דומים כפרוים. ק"ו למי שלבשתו רוח גבורה מאת ה', אשר כל המבצרים כאין נגדו. וזה היה סימן להגעת עת כניסת הארץ. דהרי משקל הפירות של ארץ ישראל יוכיחו, שמשקל אשכול אחד יהיה ק"כ סאה, מה שאינו כך בשום פעם אפילו בארץ ישראל, אלא ודאי לא היה זה אלא רק לפי שנתברך ארץ ישראל בשינוי מדרך הטבע בשביל ישראל, מחמת שהגיע עת כניסתם בה. וכן היה מתברך ארץ ישראל כל זמן היות ישראל שרויים בה כמבואר בסוף כתובות (ק"ג). ובהגלותם ממנה, נתבטל מהיפך להיפך. וזה יהיה סימן גדול להגעת עת הכניסה.

אבל באמת חטאו ישראל בשליחות המרגלים על נסותם היש ה' בקרבם, להיותם רואים שה' הולך עמם בעמוד ענן יומם, והיה להם לילך האריך שהעמוד ענן מנהיגם, ולא לנסות את ה'. ומה גם שהיה להם להאמין במשה עבדו שכל דבריו דברי ה' המה, ולא היה צריך לניסיונות. משא"כ יהושע ושאר הנביאים, שהיו צריכים לניסיונות ולשאלת אורים ותומים בעת צאתם למלחמה.

ביאור ב' - אין סומכים על הנס

בפשטות י"ל שמשא אמר למרגלים שמכיון שאין סומכים על הנס יבדקו מה צריך לעשות בשביל ההשתדלות, שידעו אם וכמה כלי מלחמה יביאו עמם, וכמ"ש רבינו בחיי (נ"א ו' ט'), שכיון שהצלח נח היה בנס, למה ציווהו לעשות תיבה והקב"ה יכול להצילם מבלי תיבה ושילכו על פני המים או יפריחם באוויר, כי כל יוכל ולא יבצר ממנו מאומה? והתשובה בזה: כי דרך התורה לצוות על האדם שיעשה כל יכולתו בדרך הטבע ומה שיחסר הטבע בהן ישלים הנס. ועד"ו תמצא בכל הנסים

צע"ג לאיזה טעם אמר משה רבינו למרגלים לבחון אם יושבי הארץ חזקים או חלשים, מעטים או מרובים, והלא לה' המלחמה והוא הבטיח ליתן את הארץ לישראל, ומה להקב"ה בין רב למעט בין רפה לחזק, והלא משה רבינו מרצונו לא רצה בכלל לשלוח מרגלים לרגל את הארץ אלא רק לפי שנתבקש מהעם, וא"כ למה הוצרך להורות למרגלים לבדוק פרטים אלו. ואפילו אם יושבי הארץ חלשים, וכי ניצחון המלחמה תלוי באנשי המלחמה שגיברו בודאי על המעטים, הלא כל המלחמה בלתי לה' לבדו, וכבר ראינו בענינו מלכויות גדולות שנפלו ברגע א' בידי קטני ושפלי המלחמה, אלא הכל ברצות ה'.

וכן צ"ב מה שפירש רש"י וכן הוא במדרש, סימן מסר משה למרגלים: אם בפרוים יושבין, חזקים הם, שסומכין על גבורתם, ואם בערים בצורות יושבין חלשים הם, וכמאמר הפסוק בסמוך: "ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים", ותמוה כאמור, וכי ניצחון המלחמה תלוי בגבורת ישראל, הלא בלתי המלחמה אלא לה' ותורתו, ומה נפק"מ אם יושבי הארץ גיבורים או חלשים?

ובשלמא אומרו: אם טובה הארץ או לאו, נתכוון כאדם המעניק לחבירו מתנה יקרת ערך רב ובעלת הון עתק, ואומר לו ראה נא ובדוק אם מתנה טובה ויקרה היא, כך היתה כוונת משה שודאי ברגע שהמרגלים יבדקו יראו טובתה עד אין קץ.

ביאור א' - אם יראו בפנים כחלשים לראיה שהגיע עת כניסתם

מצאתי בס"ד שהקשה כן בעל הנתיבות בספרו נחלת יעקב בפרשתו, ותירץ שכל עיקר ספיקת בני ישראל היה אם הגיע זמן כניסת הארץ, כאשר נסתפקו תמיד: "היש ה' בקרבנו אם אין" (שמות י"ד, ז'), ומה שיראו מענין חטא המתלוננים. וכל אלו הדברים היו לסימן אם הגיע עת כניסת הארץ. שאם בודאי הגיע עת כניסת הארץ, היה מחויב להיות שימוגו כל הארץ מפניהם ושיפול פחד ישראל עליהם עד שלא יקום עוד רוח בהם, כמאמר מרגלים ליהושע (יהושע ג, ב). וכן היה ראוי להיות מלביש גבורה למרגלים מאת ה', שיראו כל עם הארץ כחגבים למולם בעיניהם. אך כיון שהרשיעו, ותיכף כשהלכו לרגל הלכו בדעה זו להניא את לב בני ישראל, ותהי להיפך, שאדרבא היו בעיניהם כחגבים, כמו שאמרו "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו

בתורה שאע"פ שהם ניסים מפורסמים, יש בהם טבע במקצת, וכעניין שתצוה התורה באנשי המלחמה שיצאו חלוצים לצבא. גם הכתוב שאמר: (ישע' ח, ז) "שים לך אורב לעיר מאחריה". ומאחר שכל עניני מלחמותיהם של ישראל היו ע"י ניסים גדולים מה יצטרכו למארב כמנהג האומות, שמלחמותיהם נמשכות אחר הטבע, אלא בודאי היו ראויים להתנהג בדרך הטבע, והשי"ת ישלים מה שיחסר, ועל כן באה המצוה בתורה בתקון המערכות ודברים רבים כיוצא באלה. עכ"ד. שו"ר שכן פירש להדיא הרשב"ם. [והרמב"ן ביאר שמשה נתכוון שיבדקו רק עלו בנגב, ממקום שישראל שם יושבים, שידעו היאך לפעול עמהם שם בתחילת בואם לכבוש את הארץ כדי שלא יתיראו בני ישראל מהם, אבל לא ציווה לבדוק כל הארץ, והם הלכו ובדקו כ הארץ].

אלא שלפי"ז צ"ב אם מוכרח לפעול בדרך הטבע, מדוע מתחילה לא רצה משה מדעתו לשלוח מרגלים, וכדמוכח ממה שאמר משה לישראל בדברים (ב' כ"ג) "ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבוא אליהם", ומוכח שמשה רבינו מעצמו לא רוצה היה לשלוח מרגלים, ורק לפי שבקשו ממנו ישראל, ושאל אז להקב"ה ואמר לו שלח לך לדעתך, כמבואר במדרש בפרשתן.

ועלה במחשבה לומר דכל זמן שלא ביקשו בני הדור לשלוח מרגלים, א"כ היה הדבר בבחינת נס מוסתר, ולכן לא היה צריך לשלוח מרגלים, אבל כיון שנתפרסם שהולך לכבוש את הארץ בלא מרגלים, ממילא צריך לפעול בדרך הטבע ולשלוח מרגלים. אבל לכאן אין תירוץ זה נכון, כי א"כ למה השיבו הקב"ה שלח לך לדעתך, ודרשו חז"ל ממה שנא' שם בדברים "וייטב בעיני הדבר ואקח מכם י"ב אנשים איש אחד לשבט", בעיני ולא בעיני המקום, ולמה לא הוטב בעיני המקום, כיון שצריך לפעול על פי הטבע, וכמו שציווהו הקב"ה לנח לבנות את התיבה.

ביאור ג' - שלא יבואו להרבות בהשתדלות

נראה ליישב דאדרבה הוצרך משה רבינו לבדוק אם גיבורים או חלשים, כדי שלא יבואו להרבות בהשתדלות, אלא להראות שסמוכים ובטוחים בלתי בהשי"ת, ומ"מ לא הוטב בעיני המקום כלל עניין שליחת המרגלים, כי היו צריכים לשים מבטחם בכל עוז בלתי בו ואין לסמוך בכח אנשי המלחמה כלל.

ביאור ד' - אם להזהיר בני המלחמה לא לסמוך על גבורתם

ע"ל בס"ד לאידך גיסא שאם יושבי הארץ חזקים, ידע משה להזהירם שלא יסמכו על כוחם וגבורתם לנצח המלחמה בבחינת כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, שאם יושבי הארץ חלשים אין להם מה להתרברב בעצמם שנמסרו בידם, צא ולמד ממו"ש במדרש (לפס' רנ"ה ס' ז) ארבעה מלכים היו, מה שתבע זה לא תבע זה, דוד ואסא ויהושפט וחזקיהו, דוד אמר (מל"ב י"ז) "ארדוף אויבי ואשיגם", אמר לו הקב"ה אני עושה כן, וה"ד (ב' כ"ג) "ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם", אמר ריב"ל לשני לילות ויום אחד, והיה הקב"ה מאיר לו בלילות בזיקין וברקים. עמד אסא ואמר, אני אין בי כח להרוג, אלא אני רודף ואתה עושה, אמר לו הקב"ה אני עושה שנא' (ד"ב ז' ד') "וירדפם אסא והעם אשר עמו וגו' כי נשברו לפני ה' ולפני מחנהו וישאו שלל

הרבה מאד", כי נשברו לפני אסא אין כתיב כאן אלא לפני ה' ולפני מחנהו. עמד יהושפט ואמר אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף, אלא אני אומר שירה ואתה עושה, אמר לו הקב"ה אני עושה שנא' (מל"ב ז' כ) "ובעת החלו ברנה ותהילה נתן ה' מארבים על בני עמון מואב והר שיער הבאים ליהודה וינגפו", עמד חזקיהו ואמר אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה, אמר לו הקב"ה אני עושה שנא' (מל"ב ז' כ) "ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור". וצ"ע אם חזקיהו מבקש שישב על מטתו והקב"ה עושה נס ונענה, מדוע דוד שודאי גדל זכותו ומעלתו לא ביקש כן, אלא להיפך, ועוד מה הפשט בבקשת חזקיהו שאינו אומר שירה?

וביאר הגר"א דסלר זצ"ל בספרו מכתב מאלהיו (ח' עמ' 201), שאסא שהיה דור אחרי דוד המלך נתיירא שיוקפו הצלחתו וניצחון המלחמה לעצמו ולכוחו, לכן ביקש רק לרדוף, והקב"ה ימית את אויביו ובכך יתלו הכל את הניצחון בהשי"ת. יהושפט, דור אחרי כן, התיירא שאפי' אם רק ירדוף כבר יתלו את הניצחון בו ובאנשי המלחמה, לכן ביקש, אני לא רודף ולא אהרוג אלא רק אומר שירה ואתה הקב"ה מצייל. בא חזקיהו המלך והתיירא אפילו לומר שירה לפני הניצחון, שלא יתלה את הניצחון בכח אמירת השירה, וכל זה היה לפי חלישות הדורות בשים מבטחם בלתי בהשי"ת, אבל דוד המלך שהיה בדרגה גבוהה מאד, יכול היה לומר ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם, ואעפ"כ יודע אני שהכל ממך ולא ממני. וכמו"כ משה רבינו נתיירא על בני המלחמה ועל המרגלים שלא יבואו לתלות ניצחון המלחמה בעצמם.

ביאור ה' - שיווכחו שהם גיבורים וא"ל לכובשם בלתי לה' המלחמה

ע"ל בס"ד דאדרבה גם עניין החזק או הרפה, הוא כדרך שפירשתי הטובה היא אם רעה, שהכל על צד א', שהמרגלים יווכחו ויראו טובתה שודאי טובה היא, וכמו"כ גם לעניין החזק או הרפה, יראו שיושבי הארץ כולם בודאי חזקים הם ביותר, שאכן על פי הדרך הטבע לא יתכן שיהיו נמסרים בידם, אלא כל כיבוש הארץ הגם שיעשה בדרך הטבע, מ"מ ידעו ויתנו אל ליבם שהכל בהשגחת השי"ת והוא איש מלחמה למסור לידיו את הארץ. וכן מוכח ממו"ש במדרש וברשי"י "וראיתם את הארץ מה היא" (פסל"ג י"ג ס'), יש ארץ שמגדלת גיבורים, ויש מגדלת חלשים, ויש מגדלת אוכלוסין, ויש ממעטת אוכלוסין, וא"כ כשיראו שיושבי הארץ כולם גיבורים יבינו שא"י מגדלת גיבורים וא"ל לכובשם בלתי שה' יתברך ימסור אותם לידיו.

אך המרגלים במקום ללמוד כן מהשגחתו הפרטית של הקב"ה שהעלים עיני יושבי הארץ מהמרגלים ע"י שהיו עסוקים בהלווייתיהם, וילמדו מזה שכך בהשגחה פרטית תימסר הארץ לידיהם, הוציאו דיבת הארץ רעה, וכפרו בהשי"ת, כמבואר בגמרא סוטה (ס"ב). אמר רבי חנינא בר פפא, דבר נורא דיברו מרגלים באותה שעה, "כי חזק הוא ממנו", אל תקרי ממנו אלא ממנו, כביכול אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו משם.

שו"ר בספר הברית עה"ת (רש"י מל"ב), שתירץ כן והוסיף שמשה שלח מרגלים, למען ידעו לכל הדורות אשר הארץ נכבשה שלא על פי הטבע, אלא בנס נסתר או נגלה.

ביאור ו' - מטוב הארץ שמגדלת גיבורים ומאריכה ימים

לאור האמור מבואר עוד שהכל הוא מעניין אחד של טובת הארץ, שנתכוון משה לומר להם שגם בזה שיראו שיושבי הארץ כולם גיבורים, יבינו טובת הארץ שהיא אשר מגדלת גיבורים, לפי שהיא ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוך בה מראשית השנה ועד אחריתה, ומטעם זה גם יושביה מרובים, כי היא מאריכה ימי היושבים בקרבה, וכדרך דאיתא בברכות (ב) שאמרו לפני רבי יוחנן, שיש אנשים וקנים שמאריכים ימים בבבל, תמה ואמר, הלא כתוב: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ", הרי שההבטחה לאריכות ימים היא רק בארץ ישראל, אבל בחוצה לארץ לא! כיון שאמרו לו שהם מקדימים בבוקר לבוא לבית הכנסת, ומאריכין לשהות בו בלילה, סרה תמיהתו ואמר בודאי דבר זה הועיל להם לאריכות ימים, כפי שאמר רבי יהושע בן לוי לבניו: הקדימו בבוקר לשחרית, וכן תאריכו לשהות בערבית בלילה, כדי שתאריכו ימים. והספורנו כתב כאן, שהעניין כמו שהורו חכמי הרופאים בבחירת המשכנים שנביט אל יושבי הארץ אם הם חזקים ושלמי הגוף או היפך זה, וכן נביט אם הם רבים או מעטים, כי אמנם ריבוי העם והחזקם יורה על היות אוויר הארץ והמזונות טובים וההיפך יורה על הפוכם.

יישוב ז' - אם גיבורים במצוות ומעשים טובים

ע"ל שאמר להם משה לבדוק אם יושבי הארץ גיבורים במצוות, ולכן מסר להם סימן זה שאם יושבים פרוזין, סימן שהם חזקים במצוות, שמתוך שהם פרוזין וגיבורים הם נותנים לכל א' להכנס לרשותם ועושים חסד זה לזה, ולא כסדום ועמורה שבגלל שלא היו בעלי חסד נחרבו, אבל אם בצורות הם יושבים, חלשים הם במצוות, וע"כ דף ז' ע"ב. ונפק"מ שאם הם גיבורים במצוות צריכים ישראל להרבות בתפילות ותחנונים יותר, שלא יעמוד ליושבי הארץ זכות, וכמו שדרשו חז"ל (צ"ט טו) וכן הוא ברש"י עה"פ "היש בה עץ אם אין", אם יש בה אדם כשר שיעין עליהם בזכותו כעץ העושה צל ומגין על המסתופפין בצילו, ועל זה נאמר סר צילם מעליהם, שכבר מת איוב.

ולהאמור נחא מה שמצינו להלן שהשיבו המרגלים למשה וישראל: "אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצורות", ובאו לטעון בזה שיושבי הארץ גיבורים, וא"כ מוכח שאם הערים בצורות זה סימן לחזק האויב ולקושי המלחמה היפך מה שפירש רש"י, וכן הקשה הרא"ם והניח בצ"ע. והכלי יקר תירץ שהמרגלים נתכוונו לומר למשה שהסימן שמסר להם בטל, ודוחק.

ולהאמור נחא, כי אדרבה הסימן היה לידע אם הם גיבורים במצוות, והם השיבו שהם שיושבי הארץ יושבים בערים בצורות והם חלשים במצוות, מ"מ אעפ"כ לא יוכלו לכבושם כיון שגיבורים הם בכוחם, וזה היה חלק מחטא המרגלים, שייחסו הניצחון לגבורה בכח ולא בזכות.

שו"ר בספר מציאת יצחק (וילנא מע"ג) שתירץ כיו"ב שכוונת משה היה שיבדקו את יושבי הארץ אם חזקים הם באמונה בהש"ת ולכן יושבים פרוזים, או סר צילם מעליהם ויושבים במחנים.

ספר "גלילי זהב" - אספקלריא למאורעות התקופה

הטבח בהר נוף • אסון הר מירון • האסון במיאמי • המלחמה באוקראינה • הטבח באלעד • הזעקה בפיגוע בנווה יעקב • הטבח ביישובי עוטף עזה • מתקפת הטרור שמחת תורה • סיפורים מרטיטים והשקפה צרופה מהשואה ועד מלחמת חרבות ברזל באספקלריא יהודית ביצירת השנה התורנית בספר שכובש את מדפי הספרים בכל העולם: ספר "גלילי זהב" - אספקלריא למאורעות התקופה.

כאן ועכשיו בשנת 2025 כאשר רוחות זרות מנשבות וים סוער של דעות כוזבות מאיימות השכם והערב לפרוץ אל תוך המחנה, הופיע ויצא לאור הספר "גלילי זהב" - אוצר אדיר של פניני חיוזק והשקפה צרופה בענייני השעה ובדברי עידוד וחיוזק נכוחים באמונה וביטחון, להלהיב הלבבות בחיוזק לימוד התורה ודקדוק המצוות, מתוך דרשותיו החוצבות להבות אש של ראש ישיבת "כרם יוסף" הידוע בדרשותיו המלהיבות ובשפתו הברורה והקולחת, הגאון ר' יוסף חי סימן טוב שליט"א חבר בהמ"ד לדיינות "ברכת אברהם", מחבר ויוצר סדרת הספרים "אשכול יוסף" על התורה והמועדים, אשר נתקבלו ספריו באהבה וחביבה בעולם התורה והישיבות.

ספר "גלילי זהב" יוצא לאור ע"י מכון "כרם יוסף" בעימוד חדשני ומשובח, כולל מפתח נושאים ומפתח סיפורים. זאת מלבד היותו מושקע בתוכנו ועריכתו, עטור בכריכה מרהיבת עין ובתוכן עשיר ומגוון. גדוש בדרשות מופלאות עם ידיעות רבות השזורות בתוכם 100 סיפורים מרטיטים, דברי מוסר אמיתיים באהבת התורה ותיקון המידות, סיפורים שלא ראו אור, מהשואה ועד המלחמה ב7 באוקטובר למגנינים, סיפורי הוד ומופת ועובדות מופלאות מגדולי הדורות עם לקחים נפלאים באמונה ויראת שמים. וכמו כן סיפורים ולקחים מעדות אישית של הגאון המחבר על גדולי ומרביצי התורה, וביניהם: מרן הרב עובדיה יוסף, מרן הגר"ח קנייבסקי, מרן ר' גרשון אדלשטיין ועוד ועוד.

בספר ניתן למצוא פרקים מיוחדים וסיפורים על לימוד תורה, מידות, בין אדם לחבירו, דברי חיוזק חוצבי להבות אש. לא היה כבושם הזה! עריבות ומתיקות התורה מובטחת! ספר מדהים!

הספר זכה להסכמות נלהבות של גדולי ישראל וגדולי ראשי הישיבות מכל העדות והחוגים שליט"א, בו הם מביעים הערכתם והשתאותם בדבר חשיבות ונחיצות ספר מופלא זה, המלא וגדוש בדברי תורה ערבים ושמחים ובהיקף רב של ידיעות חשובות ומועילות, ואשר בכוחו לרומם ולגדל במושגים ובשאיפות געלות, וטובה כפולה ומכופלת בהיותו ערוך בשפה ברורה ונעימה השווה לכל נפש, דבר דבור על אופניו.

את הספר "גלילי זהב" ניתן להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות, הפצה ראשית: "גיטלר". לבירורים נוספים ואודות שאר ספרי הרב המחבר, סדרת "כרם יוסף" על מסכתות הש"ס, "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים, "טבעת יוסף" חופה וקידושין ופריה ורביה בהלכה אגדה ומנהג, "שאת יוסף" ענייני סכנה ורפואה ופקוח נפש בהלכה ובאגדה: 054-84-60007 / 02-5373570 / keremyoseff@gmail.com מכון "כרם יוסף".

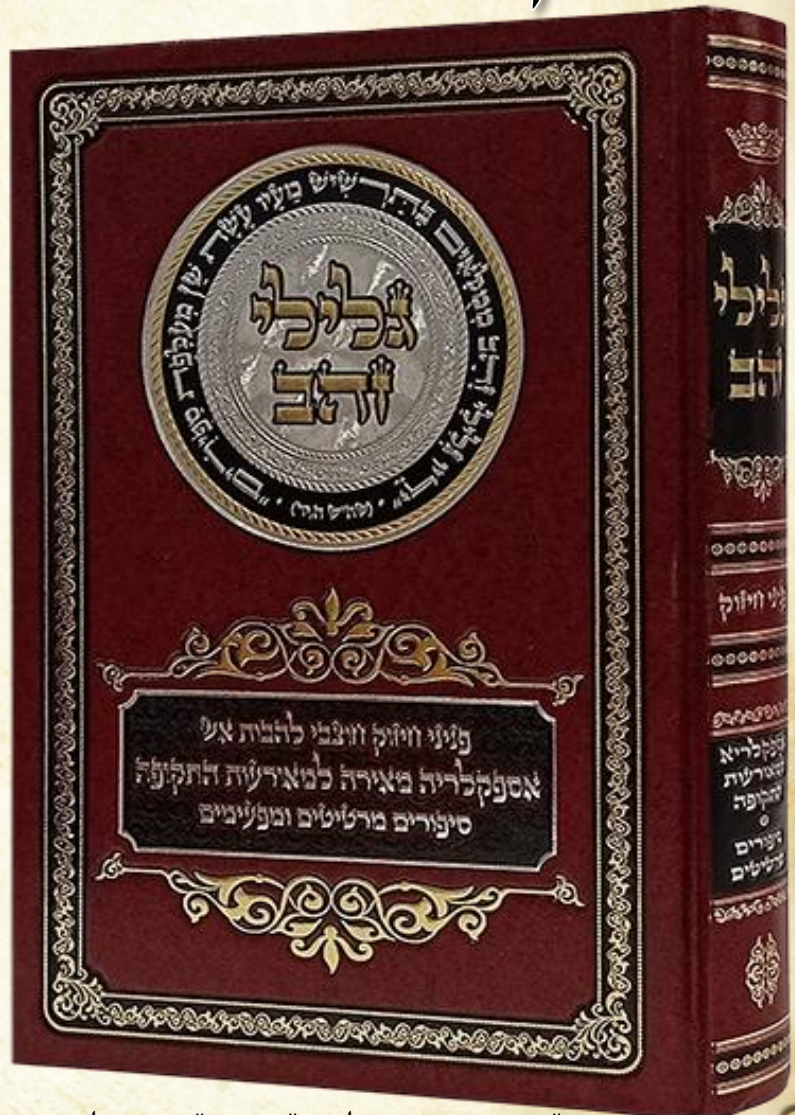
הזביע!

הטבח בהר נוף | אסון הר מירון | המלחמה באוקראינה | הטבח באלעד
השאגה בפיגוע בנווה יעקב | הטבח ביישובי עוטף עזה | מתקפת הטרור שמח"ת | ועוד ועוד
מהשואה ועד מלחמת חרבות ברזל באספקלריא יהודית
פניני חיזוק 100 סיפורים מרטיטים

אספקלריא למאורעות התקופה

דרשות על מבחר עניינים,
על המלחמה מז באוקטובר למניינם,
אסון הר מירון, הטבח בהר נוף, ימות
המשיח, הפיגוע בנווה יעקב, ועוד ועוד.
סיפורים שלא ראו אור, על מרן הרב
עובדיה יוסף, מרן הגר"ח קנייבסקי,
ומרן ר' גרשון אדלשטיין.
פרקים מיוחדים וסיפורים על לימוד
תורה, מידות, בין אדם לחבירו, ספר
מדהים!!!
דברי חיזוק חוצבי להבות אש וסיפורים
מפעימים. לא היה כבושם הזה!
עריבות ומתיקות התורה מובטחת!!!
הסכמות נלהבות מגדולי ישראל וגדולי
ראשי הישיבות שליט"א.

**להשיג בכל חנויות
הספרים המובחרות**
הפצה ראשית: "גיטלר"

כמו"כ בנקודות המכירה של מכון "כרם יוסף" בהם ניתן להשיג גם את שאר יתרי ספרי המחבר:

ירושלים: "יפה נוף" צומת בר אילן | הספריה הספרדית רח' דוד | "הפצת ספרי קודש" רח' דוד | "ולדמן" חנות ספרים בבהמ"ד בעלזא
מקור הספר "יריד הספרים" מלכי ישראל 3 גאולה | **גבעת זאב:** "פאר הגבעה" מרכז מסחרי אגן האיילות

בני ברק: הרב שאול שולמן רח' סוקולוב 34 כניסה ב' - פנימית 0527618640 **בחולון:** 052-7108849

אופקים: 0533161507 **נתניה:** 0504136465. **אשקלון:** "מוריה", רחוב העבודה 28

לבירורים 02-5373570 / 054-84-60007/8